

ФАХОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО ВИКЛАДАЧА ФОРТЕПІАНО

Соціальні потреби суспільства постійно вимагають вдосконалення системи музичної освіти. Досить актуальними є проблеми, які пов'язані з музично-педагогічним процесом. У сучасній педагогіці вищої школи до найбільш гострих відноситься питання підготовки професійного викладача мистецького напрямку. Викладач – найпоширеніша професія серед музикантів.

Сьогодні проблема професійної компетентності педагога ще не набула ґрунтовного аналізу. Недостатньо актуалізовані питання сутності й змісту професійної компетентності викладача фортепіано. Випускники музичних коледжів та академій залишаються все ще недостатньо досвідченими та знаючими в своїй професійній царині.

Професійна компетентність викладача фортепіано мистецьких навчальних закладів охоплює широкий спектр культурологічних знань, розуміння специфіки музичного мистецтва, засвоєння основних закономірностей музики, оволодіння засобами втілення художніх образів у музичному виконавстві, застосування музики в художньо-виховній роботі зі студентами, оволодіння педагогічними методами та прийомами, що дозволяє здійснювати професійні функції.

Фаховий рівень підготовки студентів є головним критерієм роботи вищого навчального закладу. Цей рівень залежить від багатьох чинників. Але основним з них є науково обґрунтована модель фахівця, яка визначається навчальними планами та програмами. Від того, наскільки обґрунтовані ці два документи, залежать рівень і якість підготовки фахівців.

У результаті засвоєння теоретичних і практичних дисциплін випускник повинен досягнути естетичну сутність музичного мистецтва, набути виконавських умінь і навичок, оволодіти музично-історичними знаннями, методами організації музично-пізнавальної діяльності студентів, навчитись розуміти зміст, форму і стиль музичного твору.

Необхідною складовою частиною навчального плану підготовки викладача фортепіано є цикл музично-теоретичних дисциплін (історія й теорія музики, сольфеджіо, гармонія, аналіз музичних творів,

методика викладання музики), який повинен дати майбутньому спеціалісту музичну грамотність – починаючи з правильного запису нотного тексту й закінчуючи глибоким розкриттям змісту музичного твору.

Особливої уваги заслуговують проблеми методичної підготовки майбутніх викладачів фортепіано. У вузах – це дисципліна «Методика викладання гри на фортепіано».

Одне з основних умінь, якими повинен володіти викладач. Д. Б. Кабалевський вважав володіння інструментом. На його думку, викладач на уроці постійно повинен ілюструвати на власному прикладі: слухаючи музику він грає музичні твори, теоретичні положення – демонструє музичними прикладами, вивчаючи пісню – показує її. Це відіграє важливу роль у формуванні професійного музиканта, оскільки, живе виконання завжди створює в класі емоційнішу атмосферу. Також, при живому виконанні викладач, при потребі, може зупинитись і повторити епізод. І найголовніше, викладач, граючи на музичному інструменті і співаючи, служить гарним прикладом для своїх вихованців, показуючи на практиці, як важливо самому вміти виконати твір [2].

Тому, викладач повинен постійно вдосконалювати свою виконавську майстерність та збагачувати репертуар.

Професійне володіння інструментом лише один із засобів успіху його трудової діяльності. Виконавська культура викладача повинна відповідати його різнобічній діяльності в навчальному закладі як у межах уроків, так і при проведенні різних позакласних занять [1].

Сучасна педагогіка розглядає навчання гри на фортепіано як комплексний і різнобічний процес музичного виховання. Однак, реальні умови навчальної роботи постійно витісняють турботу про естетичні аспекти на другий план. Викладачі прагнуть передусім виконати вимоги навчальної програми щодо засвоєння технічних навичок гри і розучування певної кількості п'єс і етюдів.

Під час роботи над художніми творами слід здійснювати різні підходи до їх засвоєння: виконавський, педагогічний, естетичний. Як показує практика, найчастіше увага приділяється лише виконавському (технічному) аспекту. В результаті такої роботи, незважаючи на значну кількість вивчених творів, у студентів складаються розрізнені уявлення про музичне мистецтво, місце цих творів у музичній та художній культурі. Інтерпретація музичних творів завжди пов'язана з широким музичним та художнім світоглядом. Багато діячів фортепіанної педагогіки неодноразово

наголошували на необхідності враховувати цю особливість у професійній освіті [4].

Отже, зміст дисциплін музично-виконавського напрямку повинен спрямовуватися на засвоєння музичних творів у контексті художньої культури, визначення своєрідності музичних творів, їх місця у творчості композитора. Вибір музичного матеріалу повинен бути індивідуальним. Ефективність індивідуальних занять з виконавських дисциплін знаходиться у прямій залежності від якості самостійної роботи студентів.

Формуючи професійну компетентність майбутнього викладача фортепіано, потрібно виходити із потреб викладацької практики. Аналіз процесу викладання виявляє не тільки недоліки, але й резерви вдосконалення навчання. Для цього необхідно знайти оптимальний зміст навчання в мистецьких навчальних закладах з урахуванням не тільки сьогодення, а й її перспективи, здійснювати підготовку з урахуванням тенденцій її розвитку, розвивати творчі здібності майбутніх викладачів фортепіано, допомагати розкрити і реалізувати свій творчий потенціал.

Список використаних джерел:

1. Арчажникова Л. Г. Профессия – учитель музыки / Л. Г. Арчажникова. – М. : Просвещение, 1984. – 111 с.
2. Кабалевський Д. Б. Як розповідати дітям про музику? / Д. Б. Кабалевський – К. : Музична Україна, 1982. – 319 с.
3. Маркова А. К. Психология профессионализма / А. К. Маркова – М., 1996. – 308 с.
4. Тельчарова Р. А. Уроки музыкальной культуры / Р. А. Тельчарова. – М. : Просвещение, 1991. – 158 с.

Умрихіна О. С.

МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ ДУХОВНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

Роль мистецтва в соціумі можна зрозуміти на основі уявлень про те, що діяльність виконує функцію відтворення, а мистецтво втілює в собі надзвичайно потужну здатність розвивати людину. В. Соловйов у 1890 році у знаменитій філософській праці «Загальний смисл мистецтва» дійшов висновку: мистецтво своїм кінцевим завданням

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>